

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti za period

22. - 28. jul 2017. godine

Bilten broj 30/2017

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Zamračena subvencija lideru inovativne rasvete.....	3
Đuture	4
Zna li SNS sadržaj ugovora sa Fijatom.....	5
Antikorupcijsko savetovalište ALAC.....	7
Agencija za nuklearnu sigurnost	7
Dozvole i kvote.....	7
Mediji	8
Novinari: Vučić da odgovara za neistine	8

Aktivnosti

I u ovoj letnjoj nedelji godišnjih odmora, radili smo na aktuelnim projektima, a aktivno je bilo i naše Antikorupcijsko savetovalište.

Pored ostalog, TS od aprila 2017. godine radi na projektu "Javne nabavke pod lupom" koji je usmeren na javne nabavke, mehanizam za kažnjavanje zloupotreba u javnim nabavkama i otklanjanje njihovih štetnih posledica.

Pored praćenja konkretnih slučajeva JN koje su po nečemu problematične (konkursna dokumentacija, proces sprovođenja, zaključivanje dodatnih ugovora, odsustvo podataka o realizaciji, i dr.), TS prati kako u tim slučajevima postupaju organi koji su nadležni da problem reše ili da utiču na njegovo rešavanje. TS takođe, usmerava pažnju građana na najbitnija pitanja u vezi sa javnim nabavkama, a u narednom periodu ćemo institucijama predočiti i sistemska rešenja za uočene probleme.

Antikorupcijsko savetovalište (ALAC) Transparentnosti Srbija je tokom prošle nedelje primilo 23 telefonska poziva na besplatni broj 0800 081 081, a još 13 slučajeva otvorili smo na osnovu informacija dobijenih na mejlove ts@transparentnost.org.rs i savetovaliste@transparentnost.org.rs, poštom, kroz poruke na našoj FB stranici ili na osnovu informacija pronađenih na internetu i u pres klipingu.

Na Fejsbuk stranici TS u protekloj nedelji objavili smo tri komentara u vezi sa antikorupcijskim temama. I na sajt smo postavili tri teksta.

U medijima je u protekloj nedelji objavljeno 39 vesti ili priloga o aktivnostima naše organizacije ili vesti u kojima su citirani stavovi predstavnika TS.

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnoj sedmici:

Pod lupom

Zamračena subvencija lideru inovativne rasvete

25. jul 2017.

(Objavljeno na: <https://goo.gl/W2cWHw>)

Početak ove godine tadašnji predsednik Vlade Srbije Aleksandar Vučić najavio je dolazak austrijskog investitora, firme Cumtobel u Niš. U aprilu je TS, u okviru [istraživanja](#) o subvencijama stranim investitorima, od Komisije za kontrolu državne pomoći dobila odgovor da im nije prijavljena državna pomoć, odnosno subvencija za Cumtobel. U julu, [prenosi](#) Dojče vele, poslovodstvo Cumtobela tvrdi da od Srbije dobija 8 miliona evra podsticaja.

Vučić je pre 7 meseci najavljivao da će Cumtobel biti „motor razvoja, prenosilac najsavremenijih tehnologija, pokretač inovacija, ozbiljan partner univerzitetima“. Za sada, međutim, možemo da pročitamo da nisu stručnjaci sa univerziteta bili ono što je opredelilo rukovodstvo da investira u Srbiji, već: „dovoljno radne snage, jer je nezaposlenost u Nišu oko 30 odsto, niske zarade, dobra infrastrukturu i logistika i činjenica da Vlada Srbije daje 8 miliona evra podsticaja“. Objasnjeno je da će 70 odsto komponenti u Niš stizati iz Austrije, na jugu Srbije će se sklapati, za šta „u prvoj fazi“ treba da bude zaposleno 150 radnika.

Malobrojni mediji koji su preneli ovo otkriće DW iz austrijskih novina naglašavaju računicu da bi ovaj iznos subvencije uz ovaj broj novozaposlenih značio da je podsticaj 53.333

evra po radniku, te da bi to bilo dovoljno za troškove radne snage za 10 godina.

Srpski propisi predviđaju da investitori koji dobiju subvencije moraju da isplaćuju plate koje su najmanje 20% veće od minimalne. Malo preciznija računica pokazuje da bi 8 miliona bilo dovoljno za 12-ogodišnje troškove plata. U bruto iznosu, sa svim doprinosima. Naravno, takav podsticaj, koji ne bi predviđao i značajne direktne investicije ne bi bio dozvoljen, jer se prilikom utvrđivanja dozvoljenosti uzima u obzir iznos subvencije u odnosu na ulaganje, pri čemu ulaganje može biti direktna investicija ili troškovi plata u dvogodišnjem periodu po dostizanju pune zaposlenosti predviđene ugovorom. Čak i uz činjenicu da o dozvoljenosti, nakon što se Komisija za kontrolu državne pomoći hibernirala, odlučuje onaj ko je daje, ovakav „faul“ nije za očekivati. Treba se podsetiti i da je Vučić u tom januarском obračanju Nišu i Srbiji (reč je o „Pismu Nišlijama“ [objavljenom](#) na sajtu Vlade Srbije) najavio 30 miliona evra investicija Cumtobela.

Međutim, šta piše u ugovoru koji je, kako se čini, u međuvremenu zaključen, ne znamo. Ne znamo, pored ostalog, i zbor toga što je Komisija za kontrolu državne pomoći u februaru odlučila da se ne bavi svojim poslom i da ne

razmatra dozvoljenost subvencija koja se daju u skladu sa Uredbom o uslovima i načinu privlačenja direktnih investicija, čak ni u slučaju kada te subvencije nisu date na konkursu, već direktno kao podsticaji za „ulaganja od posebnog značaja“. Do tada su odluke Komisije, u kojima su se navodili najvažniji delovi ugovora, objavljivane na sajtu Komisije. Mogli smo bar da saznamo osnovne podatke: da je subvencija data, da vidimo koliko će biti zaposlenih (pa i po „fazama“ ako treba), kolika su predviđena ulaganja, koji su rokovi. Potom smo mogli da tražimo sve dokumente od Vlade i Ministarstva privrede. Sada tumaramo u mraku, možemo nasumice da tražimo od Ministarstva privrede podatak „ima li novih subvencija“ ili da čekamo da nam (ako žele) političari ispričaju svoju verziju i da nam, ako žele, odgovore na zahtev za pristup informacijama.

Niški zvaničnici [najavili](#) su za sledeći petak polaganje kamena temeljca za Cumtobelovu fabriku. Biće to nova prilika da nam političari prepričaju šta u ugovoru piše i da nam oslikaju budućnost osvetljenu inovativnim sistemima rasvete. Bilo bi važno da uz te izjave, najave i obećanja konačno dobijemo i dokumente. Makar za Cumtobel, ako nema vremena da se uredi stranica na kojoj bi bili podaci o svim investitorima koji dobijaju subvencije i dokazi da oni ispunjavaju svoje obaveze.

Naime, posle objavljivanja istraživanja o subvencijama i kontroli državne pomoći, Transparentnost Srbija [uputila](#) je pismo ministru privrede i predložila mu konkretne mere za unapređenje transparentnosti. Ubrzo potom imali smo i sastanak sa predstavnicima ministarstva. Sada čekamo. I pažljivo čitamo austrijske lokalne novine, umesto sajtova Komisije za kontrolu državne pomoći i Ministarstva privrede.

Đuture

24. jul 2017.

MUP nastavlja praksu akcija masovnih hapšenja pod jednim nazivom (Ares u ovom [novom slučaju](#)) iako je reč o pojedinačnim krivičnim delima, odnosno sumnjama na krivična dela, koja nisu u međusobnoj vezi i čiji učinioci nisu povezani.

U ovom slučaju na jedno mestu su sabrani osumnjičeni za trgovinu drogom i oružjem, pokušaj ubistva, silovanje, zloupotrebu službenog položaja, krijumčarenje ljudi, nedozvoljeno držanje oružja, nedozvoljene polne radnje, iznude, otmice, razbojništva, krađe, iskorišćavanje maloletnika za pornografiju, prevaru, izazivanje nacionalne, verske i rasne mržnje, teške telesne povrede, falsifikovanje isprave, ukupno 562 osumnjičena, od čega je uhapšeno 360. Našlo se tu i jedno protivpravno lišavanje slobode, ali nije reč o slučaju "Hercegovačka".

Već smo ranije ukazivali na problematičnost ovakve prakse. Naime, s obzirom na to da uhapšeni i krivična dela o kojima je reč nisu ni

na koji način bili povezani kod izvršenja, teško da postoji opravdanje da se javnost o svim tim hapšenjima informiše u jednom danu, a još manje da se sva hapšenja obave odjednom ili da budu deo jedne policijske akcije.

Dalje, sa stanovišta krivičnog gonjenja, ukoliko se čeka sa hapšenjima i optužnicama dok se ne prikupi dovoljan broj osumnjičenih za masovnu akciju, to može da ugrozi istraživanje krivičnog gonjenja i prikupljanje dokaza. S obzirom na to da se najveći deo krivičnih dela odnosi na trgovinu narkoticima, stvara se konfuzija u javnosti u vezi sa učinkom državnih organa u borbi protiv droge, tako što se u izveštaju mešaju ova i druga krivična dela. Konačno, loše je što podatke o hapšenjima, kao i u svim prethodnim slučajevima, saopštava ličnost čije se poruke čitanju u nesumnjivom političkom kontekstu – potpredsednik vladajuće stranke. Nema sumnje da bi podatke o hapšenjima jednako dobro ili bolje mogao da saopšti i direktor policije, osoba koja bi, makar po slovu zakona, trebalo da bude nepolitički postavljeni profesionalac.

Zanimljivo je i to što je u prethodnim masovnim akcijama naglasak bio na krivičnim delima u vezi sa korupcijom. Sada smo pažljivom analizom saopštenja MUP-a našli samo jedno krivično delo koje bi se moglo dovesti u vezu sa korupcijom - hapšenje policijske službenice osumnjičene za zloupotrebu službenog položaja tako što je jedom licu otkrila da će biti uhapšeno.

S jedne strane ovo izostavljanje borbe protiv korupcije iz masovne akcije je dobro jer se na taj način ovom temoma manje manipuliše.

Međutim, to može biti i loše, ako je to signal da nisu otkriveni novi slučajevi ove vrste kriminala, i da je on prestao da bude prioritet rada organa gonjenja.

U svakom slučaju sabiranje pojedinačnih nepovezanih slučajeva u masovnu akciju koju javnosti predstavlja ministar - politička ličnost - umanjuje potencijal pozitivnih efekata brojnih odvojenih policijskih akcija. Tako se stiče utisak da je borba protiv

kriminala kampanjska aktivnost, koja se koristi u marketinške svrhe, pri čemu se čak i najzastupljenija oblast (borba protiv korupcije u prethodnim slučajevima, borba protiv narkotika u novoj akciji) "bira" u skladu sa promotivnim potrebama.

Zna li SNS sadržaj ugovora sa Fijatom

22. jul 2017.

„Srpska napredna stranka pozvala je Vladu Srbije da nanovo ispita da li postoji ikakva zakonska mogućnost da javno objavi ugovor sa "Fijatom".

Iz ove rečenice [saopštenja](#) se može zaključiti da je takvo ispitivanje već vršeno u doba vlada u kojima je ta stranka učestvovala, ali da su rezultati bili negativni.

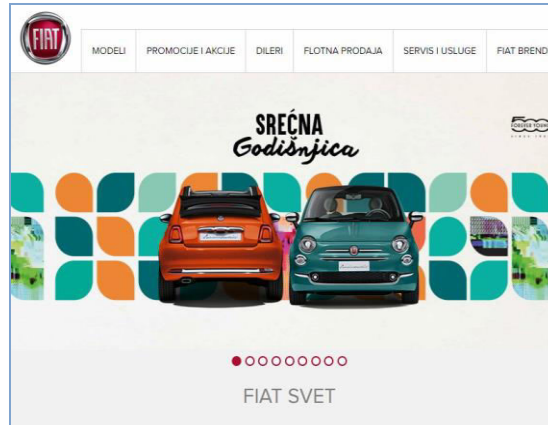

Drugačiji rezultati su mogući jedino ako se promenila neka okolnost, što je takođe nepoznato javnosti (a **trebalo bi da je nepoznato i političkim strankama, ako je ugovor zaista tajna**).

Ako sadašnja Vlada ili SNS ne mogu da obezbede javnost ugovora potpisanog pre devet godina zbog klauzule o poverljivosti, oni svakako mogu da urade drugu stvar, koju još nisu uradili - da zakonom zabrane zaključivanje ugovora koji

sadrže tajne klauzule ili dovođenje građana u zabludu predstavljanjem „investitora“ godinama pre nego što je zaključen bilo kakav ugovor. Ili makar da obezbede da postanu javni svi ugovori koje su zaključili sadašnji vlastodršci u Srbiji.

Neki od njih su potpuno nedostupni i pored obavezujućih [odluka](#) Poverenika za informacije (npr. ugovor o upravljanju smederevskom železarnom).

Antikorupcijsko savetovališće ALAC

Prenosimo dva slučaja iz prakse našeg Antikorupcijskog savetovališća:

Agencija za nuklearnu sigurnost

U Antikorupcijsko savetovališće stigla je anonimna prijava u vezi moguće korupcije u Agenciji za zaštitu od jonizujućih zračenja i nuklearnu sigurnost Srbije. Podnosilac prijave navodi razne nepravilnosti za koje traži da se ispituju: enormna ukupna primanja direktora i zaposlenih u Agenciji, za koje smatra da nemaju osnova preko prekovremenih sati i stimulacija, službenih putovanja u inostranstvu, na kojima se navodno dobija određeni novac od međunarodnih organizacija, dalje se navode „izmišljena” radna mesta i uticaj prilikom zapošljavanja, korišćenje službenih automobile u privatne svrhe (letovanja) na uštrb troškova održavanja i goriva koje se plaća iz budžeta, zatim korišćenje platnih kartica Agencije za plaćanje privatnih računa i kupovinu u inostranstvu. Takođe se navode i učešće članova upravnog odbora preko svojih privatnih preduzeća u postupcima koje sprovodi Agencija. O svemu navedenom, najpre ćemo proveriti da li se vode određeni postupci, odnosno pokušati da dobijemo što više podataka kako bi utvrdili da li zaista postoje iznete nepravilnosti.

Dozvole i kvote

Stigla nam je i prijava u vezi sa postupanjem Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, a u vezi sa donošenjem opšteg akta koji se odnosi na "cemt" dozvole koje se izdaju domaćim prevoznici za izlazak vozila koja prevoze robu u Evropsku uniju. Osnovni problem je što je udruženje koje zastupa interese većinskog broja domaćih prevoznika (Medjunarodni transport) predložilo napredniju Euro 6 kvotu za broj dozvola, a Ministarstvo se kroz određene nekompletne i, donekle, nejasne postupke, opredelilo za Euro 5. Na taj način, prema objašnjenju članova udruženja, Srbija dobija manji broj ulaznih dozvola, te će tako i manji broj prevoznika (ili manje puta) moći da ulaze svojim vozilima u Uniju. Takođe, naveli su i ozbiljne gubitke u zaradi, što domaćih prevoznika (oko 20 miliona evra), što države (oko 5 miliona evra kroz takse), pa smatraju da je jedini način da se odluka izmeni. Naša organizacija će, shodno mogućnostima, pokušati da utvrdi koja je varijanta korisnija za Srbiju i prevoznike (Euro 5 ili Euro 6). Najpre ćemo prikupiti što više podataka, s obzirom na to da postoji kompletan elektronski sistem izdavanja dozvola i beleženja prevoznika na osnovu čega je moguće zaključiti koje je rešenje isplativije.

Mediji

Novinari: Vučić da odgovara za neistine

Danas, K. Živanović, 27. jul 2017.

Glavni urednici i predstavnici novinarskih udruženja o navodima predsednika Srbije da primaju novac za pisanje o Savamali

Predsednik Srbije Aleksandar Vučić neće dostaviti nikakve podatke o novcu koji su, navodno, novinarska udruženja dobila da bi pisala o slučaju Savamala, jer niti takvi dokazi postoje, niti njegova tvrdnja odgovara istini, saglasni su sagovornici Danasa.

Oni smatraju da ni tužilaštvo, koje je u službi vladajuće partije, neće ispitati Vučića o njegovim navodima, kao što ni više od godinu dana nije uspelo da reši slučaj Savamala.

- Ne znam da je iko primio novac kako bi pisao o Savamali. Mi u KRIK-u smo slučaj Savamala pratili svakodnevno i imali par otkrića u vezi sa tom temom. To smo radili u okviru našeg novinarskog posla, niko nas nije posebno plaćao za to, niti bi trebao, jer je Savamala toliko značajan slučaj da je svaki novinar dužan da ga isprati, kaže za Danas glavni i odgovorni urednik KRIK-a Stevan Dojčinović. On ne misli da će tužilaštvo ispitati Vučića o njegovim navodima, "kao što tužilaštvo preko godinu dana ne može da reši upravo slučaj Savamala i druge slične".

Urednica Insajdera Brankica Stanković smatra da je Vučićeva izjava potpuna zamena teza.

- Ovde je najvažnije pitanje da li je rušenjem objekata u Hercegovačkoj ulici bez rešenja o rušenju, usred noći urušena pravna država? Jeste. Uostalom, predsednik je sam rekao da su u pitanju "kompletni idioti" koji su odlučili da ruše noću. A sigurna sam da nije dobio novac iz inostranstva da to tako kaže, ističe Stanković za Danas.

Interesantno je da je Vučić optužio novinarska udruženja za primanje novca i pisanje naručenih tekstova, iako se udruženja ne bave pisanjem tekstova i istraživačkim novinarstvom. O slučaju Savamala, kao paradigmi koja pokazuje sve manjkavosti državnog sistema i institucija, bavili su se svi ozbiljni mediji u Srbiji. Insistiranje da se slučaj u kojem su podbacili i policija i tužilaštvo i sudstvo, rasvetli, očigledno je bolna tačka predsednika, koji je otišao korak dalje optuživši Nezavisno udruženje novinara Srbije i Nezavisno društvo novinara Vojvodine za koruptivne radnje. Ova udruženja su tražila od tužilaštva da ispita Vučića, ali je on rekao da će im dokaze lično uručiti.

Predsednik NUNS-a Slaviša Lekić kaže za Danas da ukoliko se Vučić, umesto odugovlačenja sa iznošenjem "dokaza" javno izvini, udruženje neće preduzeti pravne radnje. U suprotnom, poručuje, "ćeraćemo se još".

- Ovo nije jedina neistina koju je predsednik Vučić izrekao pre neko veče, ali verovatno jeste jedina koju će morati ili da povuče ili da zbog nje odgovara. Mada sam ubeđen da su dokazi verovatno deponovani u

istom onom sefu sa džakovima pokradenih listića od pre pet godina. Neko će morati da odgovara, kaže Lekić, izražavajući sumnju da će tužilaštvo reagovati po službenoj dužnosti.

- Sumnjam da će se tužilaštvo pritajiti: posle otvorenog zastrašivanja pred stotinama hiljada gledaoca Pinka, kad je predsednik Srbije poručio tužiocima da je jasno ko su batinaši i da jedva čeka da od njih čuje - ko su, šta realno očekujete od njih - da se usprotive kadiji, pita se Lekić.

Sumnju u rad tužilaštva izrazio je i predsednik NDNV Nedim Sejdinović.

- Bilo bi iluzorno da se u zemlji razorenih institucija, u kojoj je tužilaštvo i manje-više celokupno pravosuđe stavljeno u službu jedne partije, poštuje zakon i da se šef te partije sasluša zbog toga što je izneo saznanja o krivičnom delu koje se goni po službenoj dužnosti. Na nama je međutim da stalno pozivamo na to da institucije rade svoj posao i od toga nećemo odustati, kaže Sejdinović za Danas. On dodaje da ga "živo interesuje" kakve dokaze Vučić ima, i da će ovo udruženje insistirati na tome da im ih, kako je obećao, dostavi.

- Nadam se da neće, po oprobanom vučićevsko-radikalsko-šibicarskom maniru, te dokaze pokazati na par sekundi na nekoj od televizija, već da će nam ih dostaviti pismenim putem, kako bismo mogli da ih detaljno analiziramo. Ali, po svemu sudeći, neće tu biti nikakvih relevantnih dokaza jer je u pitanju samo jeftino politikanstvo predsednika SNS-a. Ali, hajde da sačekamo, pa da damo i konačnu ocenu, zaključuje Sejdinović, dodajući da će nakon detaljne analize "iznetih dokaza", NDNV odlučiti o eventualnim pravnim koracima.

Lekić: Nema povlačenja

"Optužba nije, kako je to uobičajeno, došla od strane SNS botova ili Vučićevih elitnih udvorica, već od naručioca usluga, lično, i time je opasnija. Ali i interesantnija za javnost, jer sad povlačenja nema", poručuje Slaviša Lekić.

Gunjić: Istraživači brana za autokratiju

"Ovo je još jedan pokušaj Vučića da diskredituje istraživačke novinare, koji su baš ove godine dobili najvažnije svetske i evropske nagrade. Kada ne zna šta će, on, kao i njegove novinarske sluge u Pinku, Informeru, Srpskom telegrafu itd. vređaju, ponižavaju, pretvaraju u državne neprijatelje i izmišlja teorije zavere. Istraživači su, izgleda, jedna od većih prepreka uspostavljanju autokratije, ozbiljnija od opozicije", rekao je Perica Gunjić, glavni urednik Cenzolovke.

